

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Lvtheranismi prima semina in oppido Meldensi publice sparsa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Augiæ stabulum, ab se tamquam Novo Hercule repurgetur; ac simul rogans, ut se inaudito, nihil statueret. Eundem regem Zvinglius etiam ad suas partes traducere conatus est, dedicato ipsi libro *De vera & falsa religione*: ut etiam Antichristianæ suæ (Christianæ voluit dicere) doctrinæ *Institutiones* ad eundem misit, qui duobus illis Hæresiar- chis exclusis, præcipuum postea inter sectarios in regno locum sibi vindicavit. Quid multa? Nemo fere erat ex omnibus illis Novitiis Evangelistis, qui non fores has pulsandas, aditumque tentan- dum sibi existimaret, interim inter spem ac despe- rationem boni successus fluctuantes. At tandem frustra omnis eorum fuit conatus. Rex enim ab omni Novitatis quod eo tempore singulare Dei donum fuit, studio alienissimus, nullis precibus, nullis obsecrationibus adduci potuit, ut cum Ec- clesia faceret divortium. Et ut erat admodum eu- riosus, controversiarum quidem fontes ac schisma- tis causas cognoscere non abnuebat, emendandis erroribus, si qui deprehenderentur, omnem opem pollicitus: sed quum malitiam eorum qui ruinam Ecclesiæ sub hoc prætextu moliebantur, quo erat acerrimo iudicio ac profunda prudentia, subolfe- cisset, quamplurimas statim alienæ ab omni hoc hominum genere, qui jam suum esse sibi persuase- rant, voluntatis significationes dedit, ut in sequen- tibus ostendam. Jam enim tempus est ut primum Lutheranæ in Galliis Ecclesiæ fundamentum in- spiciamus.

QUOMODO MARGARITA FRANCISCI I. soror, Navarra regina, Lutheranis apud se receptum dederit.

CAPUT TERTIUM.
A R G U M E N T U M.

- I. Lutheranismi prima semina in oppido Meldensi publice sparsa.
- II. Et à quibus.
- III. Lutherani ad promovendos conatus suos mulie- bres operas ambiunt.
- IV. Margarita Navarra regina doctorum quorun- dam virorum patrocinium suscipit, nondum recte eorum explorata integritate.
- V. Gerardi Ruffi historia, qui Benearni Principatum hæresi infecit: & quantum Navarrensis fuerit aula facies.

VI. Rufus Abbas Cleriacensis, Temporisator vulgo appellatus, Catholicum se simulat.

PAVONEM ajunt, volucrum superbissimam, ubi diversicolore illo plurimarum ornatu, (quod singulis annis ei non minus quam arboribus acci- dit) quem antea ad solis radios tanto cum fastu ex- plicare solebat, orbatus fuerit, intra cortem suam præ pudore se continere, nec prodire inde, donec cauda ipsius variis coloribus picta, pristinum illud lumen, ac splendorem recuperarit. Eodem modo Hæresis, ferum & horrendum monstrum, deformitatis suæ (quam tamen sanctitatis prætextu quantum fieri poterat, velabat) sibi conscia, in publico apparere ac conspiciendam se prius dare aulam non est, quam plumarum aliquot pulcrarum in speciem adsciti- tum ornatum sibi acquisivisset, quibus & turpitu- dinem suam tegetet, & hominibus novitatis cetero- qui avidis, tanto facilius sese venditaret. Vidimus certe initio in diversis Gallia locis eandem passim jam nascentem, mox rursus denascentem, jam desi- cientem, instar Lunæ jam augescientem, sic ut mo- mento temporis tamquam pestilens anguis modo è cubili suo proferperet, mox rursus eodem se abde- ret atque occultaret, aut velut nocturnum fulgur su- bito erumperet, nec minus subito evanesceret. Tã- dem vero paullatim in Meldorum civitate, à Lute- tia non ita procul distante, an. m. d. xxiii. è laribus suis prodiit, & in aperto quasi ambulare cepit. Hæc illa fuit civitas, quæ primum Lutheranæ hæresi ho- spitiū aperte præbuit, cū perpetua nominis sui in- famia: unde postea LUTHERANI MEEDENSES in proverbium abierunt. Ajunt novellæ ecclesiæ histo- ricæ, in hac urbe Evangelium (Lutheranismum in- tellige) fideliter fuisse annunciatum, alacriter rece- ptū, auctum brevi tempore admirabiliter, & cōstan- ter propugnatum. Erat tū ejus loci Episcopus Gu- lielmus Brissonetus, qui licet circa gregis fidei suæ cōmissi custodiã non esset indiligens, primus tamē Lutheranis ibi portā aperuisse existimatur, curiosi- tate quadã ductus, cetero qui laudabili, si cū prudē- tia fuisset conjuncta. Is enim cōtracta cū novis lit- terarum professoribus, qui Lutetiam tunc undiq; convolarent, & multorum aures atque animos Græ- cificationibus & Hebraizationibus suis titillabant, notitia & familiaritate, aliquot ex iis [b] Lutheranos Zvinglianos ad se evocavit; inter quod quatuor- fuerit præcipui, Gulielmus Fatellus Delphinus, Ja- cobus

[a] Lutherani Meldenses. [b] Quatuor primi apud Gallos nostri temporis hæretici.

obus Faber, Arnoldus & Gerardus Rufi, Picardi, homines facundi admodum, & in bonarum litterarum ac linguarum studiis, quæ Lutetiæ professi fuerant, bene versati. Et horum quidem manibus prima hæreseos semina in Galliis jacta, paulatim adoleverunt, nimiam facilitatis Episcopo ad conatus eorum connivente. Neque enim quis solus sibi errat, ut ait Sapiens; sed alios quoque in devia mittit: ac fere fit, ut stulti stultitiam suam & deliria aliis, quibus eum sunt, tamquam scabiem affricent.

(a) II. Hi ergo Meldas profecti, sub Catholico habitu semel Lutheranorum (sic enim erant) personam occultantes, mox in civium familiaritatem sese insinuarunt, præcæ interim majorum pietati, à qua plane discessisse videri non volebant, novum aliquod dogma aspergentes, ac præcipue D. Virginis Deiparæ & sanctis cælitibus exhibitum hæcenus honorem, quasi is Deo soli deberetur, calumniantes: qua arte olim quoque Arriani usi sunt, Deitatem filio, quod illa soli Patri competeret, detrahentes; interim vero modo hunc modo illum Fidei articulum partim cuniculis partim aperto Marte, per S. scripturam male detortam, impugnant & convellentes. Et facile quidem illis fuit, ut est gens hominum novitatis avida, eorum animos qui aures ipsis præbebant, novis dogmatis imbuere, quum plerique indocti lesent & simplices, manuariis artibus vitam sustentantes, sartores, sutores, textores, & id genus. Vbi vero diutius se latere non posse animadverterunt (jam enim ubique fama de hæresi Meldis glifcente percrebuerat) mature collectis velis antequam tempestas ingrueret, naviculam in tutum aliquem portum subducendam sibi statuerunt; Episcopo non minus benigne tutum illis exitum quam ingressum antea procurante, & illis vel solo Martyrii nomine alas ad fugam addente. Episcopus præventus & hæreseos accusatus, ad primam statim correptionem, ignorantiam suam falsus est, ac tandem ad saniorum mentem rediens, errorem agnovit, ac resipuit, & ad extremum usque spiritum deinceps in Catholica Ecclesia perseveravit; ut & unus ex quatuor illis, Arnoldus Rufus. (b) Hinc Beza illud, dicentis in suis Iconibus, Brissonetum præ aliis hanc laudem assequutum, quod primus Evangelium in Galliis præstiterit, qua tamen seipsum deinde privavit, ab iis quibus nimium tribuebat, ita fascinat, ut veritatem abnegavit & condemnarit. (c) Farellus, relicta Gallia, in Helvetiam abiit, Zvinglium de dubiis quibusdam, quæ animo conceperat, consulturus. Inde Genevam profectus,

quæ non multo post ibi facta est, mutationis auctor fuit, ut suo loco dicitur. (d) Faber in Aquitania profugiens Neraci latibulum sibi quaesivit, sub Henrici Albretani, Navarrae regis, qui Francisci sororem Margaritam in matrimonio habebat, favore & patrocinio delitescens, & nescio quam novæ religionis formam commentus, quam ita amplectebatur, ut tamen à veteris Ecclesiæ corpore segregatus videri noller: tanto faciliorem aditum apud reges jam dictos reperiens, quod uterque, & rex & regina, jam ante gustu aliquo Protestantium religionis essent imbuti. (e) Gerardus Rufus, quem Kousselium Galli appellant, in Germaniam abiit, ut magnum hominem, qui fama sui & stupore totum orbem impleverat, oculis videret. Ut vero tres isti diversas semitas ingressi sunt, ita iidem diversas quoque religionum formas, suo sibi quisque modulo, exstruxerunt. Faber cognomento Stapulensis (vicius est ignobilis, unde homo iste obscuro loco natus, prodiit) sub Navarrae regis patrocinio diu vixit; & quamvis Catholicum se ferret, eorum tamen animis quibuscum conversabatur, multos de fide scrupulos injiciebat, & novas opiniones instillabat. Memini me in templo Neracensi Epitaphium ipsius legisse, his verbis conceptum:

(f) *Corpus humo, mæremq; Deo bonu cuncta relinquo
Pauperibus: Faber hæc dum moreretur, ait.*

Quamvis autem Rex & regina è Meldensium illorum fugitivorum sermonibus, in Catholica religione multo facti essent tepidiores, nihil tamen in divino cultu eiusque ritibus mutatum fuit.

(g) IV. Inter hæc dum Franciscus rex in regno suo contra pestilentem illam Rheni inundationem muniendo satagit, Margarita eius soror, Navarrae regina, diverso studio in aggeribus perumpendis & hæreseos rivis in regnum deducendis elaborabat, fucata quadam pietatis & publicæ salutis specie decepta: quem suum errorem ipsa tandem quoque agnovit. Et ut olim Arriani Imperatorem captantes, ut fidem sibi facerent, in sororis ipsius gratiam sese insinuarunt; sic Lutherani tam clanculari quam notorii, quum Francisci regis aures sibi obstructas animadverterent, ad sororem eius Navarrae reginam, recursum habuerunt, miseris sibi inimicorum fraude oppressis, auxiliū tam voce quā

E c 3 libellus

(a) Primi hæreseos præcones. (b) Beza in Iconibus. (c) Gulielmus Farellus. (d) Iacobus Faber Stapulensis. (e) Gerardus Rufus. (f) Mortuus Anno 1532. (g) Lutherani seminarum operarii, & quarum.